

Рис. 3. Розподіл пожеж за причинами виникнення

за 6 міс 2015 року наведено на рис. 1.

На підприємствах, у організаціях та закладах кількість пожеж порівняно з аналогічним періодом минулого року зменшилася на 29,0 % і становить 1123, тобто 3,5 % загальної кількості.

За загального зменшення кількості пожеж на об'єктах суб'єктів господарювання за перше півріччя 2015 року збільшення їх зареєстровано в Черкаській (у 3,3 разу), Закарпатській (у 2,1 разу), Київській (+92,9 %), Сумській (+50,0 %), Івано-Франківській (+43,3 %), Волинській (+31,3 %), Одеській (+25,4 %), Чернівецькій (+21,4 %), Вінницькій (+16,7 %), Полтавській (+14,3 %) та Чернігівській (+11,1 %) областях і Києві (+0,6 %).

Питома вага пожеж на підприємствах, у організаціях, закладах перевищувала середньодержавний рівень (3,5) у Донецькій (5,9), Закарпатській (5,7), Черкаській (5,4), Миколаївській (4,6), Одеській та Дніпропетровській (по 4,5), Чернівецькій (3,9), Хмельницькій (3,7), Львівській (3,6) областях і Києві (5,5).

На рис. 2 наведено розподіл кількості пожеж за спорудами різного призначення.

У першому півріччі 2015 року основними причинами пожеж залишаються: необережне поводження з вогнем (20947, або 66,0 % загальної кількості їх, що на 16,8 % більше, ніж за аналогічний період минулого року), порушення правил ПБ під час влаштування та експлуатації електроустановок (6087, або 19,2 %, що менше на 2,1 %) та експлуатації печей, теплогенерувальних агрегатів та установок (2061, або 6,5 %, що менше на 21,1 %). Також на третину зменшилася кількість пожеж з причини підпалу (1246, або 3,9 %, що менше на 33,3 %). Розподіл пожеж за причинами виникнення наведено на рис. 3.

Порівняно з минулим роком найчастіше люди гинули через необережне поводжен-

ня з вогнем (643, або 61,4 % загальної кількості), порушення правил пожежної безпеки під час влаштування та експлуатації електроустановок (216, або 20,6 %) і печей, теплогенерувальних агрегатів та установок (131, або 12,5 %).

Зазвичай саме в житлі реєструють переважну кількість фактів загибелі людей унаслідок дії небезпечних чинників. Не став винятком і цей рік. Понад 97 % жертв пожеж – це мешканці приватного сектора, пенсіонери або безробітні віком від 40 до 60 років.

Цього року наймасштабнішою за часів незалежності України була пожежа, яка сталася 8 червня 2015 року на одному з резервуарів із паливом на території нафтобази групи компаній «БРСМ» у Васильківському районі Київської області, коли загинули п'ятеро людей, у тому числі троє рятувальників, та 16 дістали травми різного ступеня тяжкості. Пожежа тривала майже два тижні, на її ліквідацію було задіяно значну кількість особового складу і техніки Державної служби України з надзвичайних ситуацій із кількох областей.

Тож можемо констатувати, що зростання кількості пожеж, у т. ч. із масштабними наслідками, сприяє низка причин, зокрема тимчасове обмеження щодо здійснення заходів державного нагляду (контролю) в сфері пожежної та техногенної безпеки. Водночас сумлінне виконання вимог пожежної безпеки суб'єктами господарювання, належне ставлення громадян до дотримання правил пожежної безпеки в побуті дасть змогу ефективніше впливати на зменшення кількості пожеж, випадків загибелі та травмування людей.

Алла ОДИНЕЦЬ,
науковий співробітник

Підвищення ступеня захищеності населення і територій України від надзвичайних ситуацій, зменшення ризиків виникнення та мінімізація наслідків надзвичайних ситуацій техногенного і природного характеру (далі – надзвичайні ситуації) – пріоритетні завдання єдиної державної системи цивільного захисту.

За результатами аналізу її функціонування, впровадження на території України сучасних принципів регулювання в сфері техногенної та природної безпеки здійснюють повільними темпами.

Аналіз виникнення та розвитку надзвичайних ситуацій на території нашої держави свідчить про потребу в проведенні комплексу запобіжних організаційних та інженерно-технічних заходів.

Прикладами цього можуть бути надзвичайні ситуації, які сталися:

- у Дніпропетровську внаслідок активізації зсувних процесів було зруйновано 9-поверховий (144-квартири) будинок та школу;
- в селі Костинцях Сторожинецького району Чернівецької області, де внаслідок катастрофічного зсуву зруйновано 69 та пошкоджено 93 приватних будинки;
- катастрофічні повені в Закарпатській області у 1998 та 2001 роках та інші. Загальні збитки від повені перевищили мільярд гривень.

У сучасних умовах, під час антитерористичної операції на сході нашої країни, складно проводити евакуаційні заходи за короткий час. У цьому разі укриття населення в спорудах цивільного захисту стає єдиною можливою і ефективним способом.

Окремі питання впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту в містобудівній документації

Впровадження інженерно-технічних заходів, їхня ефективна реалізація знижують як ймовірність виникнення надзвичайних ситуацій, так і вартість заходів з ліквідації їх, підвищує рівень готовності персоналу щодо оперативного реагування на надзвичайні ситуації.

Попри застосування правових, організаційних, управлінських, технічних і науково-методологічних заходів і засобів, розмір втрат у виробничій і невиробничій сферах життєдіяльності людини та шкода довіллію невинно зростають, що змушує визнати недосконалість стратегії забезпечення сталого розвитку сучасного суспільства.

Найефективніші заходи, які реалізують на етапі розроблення містобудівної документації.

Проектування інженерно-технічних заходів цивільного захисту здійснюють відповідності до вимог ДБН В.1.2-4-2006 «Інженерно-технічні заходи цивільного захисту».

Інженерно-технічні заходи цивільного захисту розробляють і включають у відповідні види містобудівної та проектної документації і зводять у систематизованому вигляді з належним обґрунтуванням у окремому розділі (розділ ІТЗ ЦЗ).

У разі конструктивного вирішення цих завдань, включення їх до містобудівної документації створюють належні містобудівні умови, інфраструктуру для протидії техногенній небезпеці, зниження природних ризиків, що дає змогу ефективно ліквідувати наслідки аварій та здійснювати захист персоналу і населення.

Згідно із Законом України «Про будівельні норми», державні будівельні норми є підзаконними нормативними актами технічного характеру, що містять обов'язкові вимоги в сфері будівництва, містобудування та архітектури, тобто ДБН є одним із механізмів системи технічного регулювання в цій сфері.

За таких умов важливо зазначити, що ефективність технічного регулювання як системи визначається відпрацьованістю і узгодженістю механізмів роботи. Неefektivність застосування навіть одного

з цих механізмів суттєво знижує результативність системи загалом.

Український науково-дослідний інститут цивільного захисту (УкрНДІЦЗ) під час проведення аналізу нормативних актів цивільного захисту визначив доцільність застосування основних положень ДБН Б.1.1-5-2007 «Склад, зміст, порядок розроблення, погодження та затвердження розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту (цивільної оборони) в містобудівній документації» як інструменту технічного регулювання, інженерно-технічних заходів цивільного захисту в містобудуванні, за умов його актуалізації, а саме:

а) терміни, які використовують ДБН Б.1.1-5, не відповідають термінології, що визначено в Кодексі цивільного захисту України та Законі України «Про регулювання містобудівної діяльності», в зв'язку з чим слід привести термінологію у відповідність чинному законодавству;

б) ДБН Б.1.1-5 суперечить вимогам Закону України «Про будівельні норми». Згідно з ним, будівельні норми є підзаконними нормативними актами технічного характеру, що містять обов'язкові вимоги в сфері будівництва, містобудування та архітектури і не повинні містити вимоги нормативно-правового характеру, такі як порядок розроблення, погодження та затвердження розділу ІТЗ ЦЗ. Тому потрібно їх вилучити.

У сфері містобудівної діяльності розроблення розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту передбачено державними будівельними нормами, а саме:

- ДБН В.1.2-4:2006 Інженерно-технічні заходи цивільного захисту;
- ДБН А.2.2-3:2014 Склад та зміст проектної документації на будівництво;
- ДБН Б.1.1-13:2012 Склад та зміст містобудівної документації на державному та регіональному рівнях;
- ДБН Б.1.1-15: 2012 Склад та зміст генерального плану населеного пункту;
- Зміна №1 до ДБН Б.2.4-2-94 Планування і забудова сільських поселень. Види, склад, порядок розробки, погодження та затвердження містобудівної документації для сільських поселень.

З'ясовано що в зазначених нормативних документах є лише посилання на ДБН Б.1.1-5 щодо розроблення розділу ІТЗ ЦЗ згідно з рівнем містобудівної документації. Однак ДБН Б.1.1-5 не містить належної інформації.

У ДБН Б.1.1-5 не диференційовано вимоги цивільного захисту щодо рівнів розроблюваної містобудівної документації, а це, своєю чергою, ускладнює розроблення розділу ІТЗ ЦЗ всіх типів містобудівної документації (від державного до місцевого рівнів) і викликає багато запитань у замовників і виконавців розділу. Як підтвердження цьому розроблено низку пілотних проектів розділу ІТЗ ЦЗ у складі генеральних планів Донецька, Запоріжжя, Харкова, Кременчука, Дніпродзержинська та інших населених пунктів, схем планування Донецької, Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та Львівської областей, напрацьовують іншу містобудівну документацію різного рівня. Під час цих робіт у замовників (розробників) документації виникає низка питань щодо специфіки отримання завдання, початкових даних та виконання розділу ІТЗ ЦЗ.

На сьогодні УкрНДІЦЗ розробив та погодив остаточну редакцію проекту ДБН «Склад та зміст розділу інженерно-технічних заходів цивільного захисту у містобудівній документації» на заміну ДБН Б.1.1-5:2007, що дало змогу впровадити нові положення, які відповідають сучасним вимогам нормативно-правових та нормативних актів з цивільного захисту і містобудівної діяльності.

Таким чином, буде конкретизовано вимоги щодо проектування (розроблення) інженерно-технічних заходів цивільного захисту, спрямованих на запобігання надзвичайним ситуаціям, забезпечення захисту населення і територій від них у мирний період та небезпеки, що може виникнути під час або внаслідок воєнних (бойових) дій, а також створення умов для забезпечення сталого функціонування об'єктів господарювання та територій у особливий період.

В'ячеслав МОГИЛЬНИЧЕНКО,
Володимир ІГУМЕНЦЕВ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ № 45 про зміни і доповнення до Державного реєстру нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки

Інформаційний бюлетень складено відповідно до рішення Державної служби України з надзвичайних ситуацій про внесення змін і доповнень до Державного реєстру нормативно-правових актів з питань пожежної безпеки (підстава – реєстраційні картки, затверджені першим заступником Голови Державної служби України з надзвичайних ситуацій за період від 01.01.2015 до 01.07.2015)

ДАНІ ПРО НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО ВВЕДЕНІ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ НАПБ

Позначення (шифр) нормативно-правового акта	Назва нормативно-правового акта	Організація-розробник	Дані про узгодження			Дані про затвердження та введення в дію			Дані про реєстрацію в Міністерстві України (дата та номер реєстрації)
			Узгоджувальні організації	Дати узгодження та номери документів, якими узгоджено	Дата затвердження (номер документа, яким затверджено)	Організація, яка затвердила	Дата набуття чинності		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ									
НАПБ А.01.001-2014	Правила пожежної безпеки в Україні	Департамент державного нагляду (контролю) у сфері пожежної, техногенної безпеки та цивільного захисту ДСНС України	Міністерство України	12.02.2015	30.12.2014	МВС України	10.04.2015	05.03.2015 за №252/26697	
			СПО/об'єднані профспілки	23.02.2015 №04-16/227-срр	Наказ №1417				
			Мінісоцполітики	19.12.2014					
			Міністерство освіти і науки України	№15228/0/14-14/001					
			Міністерство охорони здоров'я України	12.02.2015					
			Міністерство охорони здоров'я України	№04-05/171/4876					
			ДСНС України	11.02.2015					
			Держпродспіецтво	08.12.2014 №0575/0/20-14					
			Мінекономіки	25.01.2015					
			України	№2723-03/0357-03					
Втрата чинності: НАПБ А.01.001-2004 Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МНС України від 19.10.2004 №126, що зареєстрований в Міністерстві України від 04.11.2004 №1410/10009, на підставі наказу МВС України від 30.12.2014 №1417, що зареєстрований в Міністерстві України від 05.03.2015 №252/26697									

ДАНІ ПРО ВТРАТУ ЧИННОСТІ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИХ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ, ЩО ВВЕДЕНІ ДО ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ НАПБ

Втрата чинності: НАПБ А.05.001-2010 Інструкція про порядок створення та організації діяльності добровільної пожежної дружини (команди), затверджений наказом МНС України від 24.12.2009 №882, що зареєстрований в Міністерстві України від 18.02.2010 за №171/17466 на підставі наказу МВС України від 16.03.2015 №278, що зареєстрований у Міністерстві України від 31.03.2015 за №352/26797

МОЖЛИВІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

НАПБ Б.02.025-2015	Положення про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій	Відділ пожежної безпеки та охорони праці Адміністрації Держспецзавіду України	ДСНС України СПО/об'єднані профспілки СПО сторони роботодавців на національному рівні	15.04.2015 22.01.2015 21.01.2015	07.05.2015 Наказ №251/531	Адміністрація Держспецзавіду та заступник заступника Інформації МВС України ЖРІ	16.06.2015	27.05.2015 за №613/27058
НАПБ Б.05.024-2015	Інструкція про порядок здійснення контролю за виконанням правил пожежної безпеки на об'єктах Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України та взаємодії підпорядкованих їй служб України з надзвичайних ситуацій і Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України під час забезпечення виконання аварійно-рятувальних робіт та інших невідкладних робіт, заходів і робіт з ліквідації надзвичайних ситуацій, у тому числі пожеж							
НАПБ Б.05.026-2015	Інструкція про порядок утримання, обліку та перевірки технічного стану дикувель зовнішнього протипожежного надпорядкованого	МОНДІС	ДСНС України	19.06.2015 18.12.2014 №179-15074 29.01.2015 №560/0/20-15	15.06.2015 Наказ № 596	МВС України	20.07.2015	03.07.2015 за № 780/27225

ДО УВАГИ КОРИСТУВАЧІВ ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ НАПБ У разі виявлення у Реєстрі НАПБ помилок та інших недоліків просимо надсилати зауваження до УкрНДІЦЗ за адресою: вул. Рибальська, 18, м. Київ, 01011, тел. 280-13-97, факс 280-18-01 ПІДГОТОВЛЕНО: Українським науково-дослідним інститутом цивільного захисту (УкрНДІЦЗ) (виконавці: В.В. Ніжник, Н.М. Довгошеєва, С.Ю. Голікова)

Нові правила – нові вимоги

(Продовження.
Початок в №№ 6-7, 2015)

У п. 1.8 розділу IV «Загальні вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання» («Електроустановки»), де йдеться про заборону влаштовувати та експлуатувати тимчасові електромережі, доцільно було б викласти запобіжні заходи під час використання переносних світильників, тобто про потребу в обладнанні їх захисними скляними ковпаками й сітками. На ці вимоги упорядники попередніх Правил вказали в п. 5.1.10.

У п. 1.4 цього розділу міститься вимога про те, що для опалення будинків та приміщень площею до 50 м² (запам'ятаймо цей норматив), мобільних (інвентарних) будівель, можна застосовувати масляні радіатори і нагрівальні електропанелі із закритими нагрівальними елементами. Такі радіатори та електропанелі повинні мати справний індивідуальний електрозахист і терморегулятор.

А в розділі 6 «Вимоги пожежної безпеки для об'єктів площею до 300 м²» вказано, що на зазначених об'єктах неприпустимо експлуатувати електронагрівальні прилади (масляні радіатори та нагрівальні електропанелі із закритими нагрівальними елементами) з несправним індивідуальним електро-

захистом та терморегулятором або без них.

А якщо цей електрозахист та терморегулятор справні, то на якій площі дозволено використовувати електрообігрівачі? До 50 або 300 м²?

Пункт 5.1.22 попередніх Правил не передбачав захисту електроцитів, групових електроцитів автономними системами пожежогасіння. Згідно з вимогами п. 1.17 розділу «Електроустановки» нових Правил, це електрообладнання потребує захисту вказаними вище системами, що зумовило звернення читачів до редакції за роз'ясненнями цієї вимоги.

А ось вимогу попередніх Правил про те, що електрошафи, розташовані в коридорах, вестибюлях, холах, фойє, на інших шляхах евакуації, повинні бути замкненими, на жаль, не відображено в новому документі.

Упорядники нових Правил конкретизували в п. 1.20 питання заміру опору ізоляції й перевірки спрацювання приладів захисту електричних мереж та електроустановок від короткого замикання. На відміну від попередніх Правил, терміни такого заміру і перевірки уніфіковано, і нині їх повинні проводити раз на два роки, якщо інші терміни не обумовлені ПТЕ.

Оновлено вимоги стосовно блискавкозахисту. А саме в п. 1.21 записано:

захист будівель, споруд та зовнішніх установок від прямих попадань блискавки і вторинних її виявів, а також їхню перевірку необхідно виконувати відповідно до вимог ДСТУ Б.В.2.5-38:2008 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Улаштування блискавкозахисту будівель і споруд».

З'явився новий пункт (1.23), потребу в якому підказало саме життя: про заборону встановлювати всередині ліфтових кабін будь-яких додаткових електротехнічних пристроїв, не передбачених виробником ліфтових кабін.

А як бути, коли підприємство не може забезпечити належне технічне обслуговування електроустановок власними силами?

Попередні Правила вимагали, щоб у такому разі власник укладав договір на планове технічне обслуговування зі спеціалізованою організацією (із кваліфікованими фахівцями). Це відображено в останньому абзаці п. 5.1.38. В нових Правилах, на жаль, цієї вимоги бракує.

У розділі 2 «Опалення, вентиляція і кондиціювання» (п. 2.1) з'явилася важливе уточнення, що результати перевірок опалювальних пристроїв фіксують у спеціальному журналі із зазначенням дати, особи, яка здійснювала перевірку, та її підпису, а також міститься вимога щодо організації постійного і періодичного контролю (діагностування) технічного стану цих пристроїв.

Як позитив слід відзначити нові вимоги, викладені в п. 2.2 розділу 2 нових Правил. Йдеться про те, що гарячі поверхні теплових мереж, розташованих у приміщеннях, де вони можуть створити небезпеку щодо спалахування газів, пари, аерозолів або пилу, треба ізолювати так, щоб температура на поверхні теплоізольованої конструкції була не нижчою на 20% від температури самоспалахування речовин. Усі гарячі ділянки поверхонь обладнання і трубопроводів, розташованих у зоні можливого потрапляння на них легкозаймистих, горючих або вибухонебезпечних речовин, повинні бути покриті металевою обшивкою. Нові правила забороняють експлуатацію теплових мереж із просоченою легкозаймистими, горючими або вибухонебезпечними речовинами

теплоізоляцією. Доцільно було б п. 2.10 нових Правил доповнити вимогою про заборону висипати попіл та шлак поблизу будівель, як було передбачено п. 5.2.10 попередніх Правил.

Звертає на себе увагу норматив, що міститься в п. 2.11. Він вимагає, щоб на присадибних ділянках житлових будинків, де використовують опалювальні печі або інші установки, які працюють на рідкому паливі, горючі рідини зберігали в резервуарах місткістю до 2 м³. Дано важливе уточнення: відстань від цих резервуарів до житлових будинків встановлюють відповідно до вимог ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень». Посилання на цей документ не було в попередніх Правилах.

У попередніх Правилах (п. 5.2.12) йшлося про заборону зберігати у приміщенні запас палива, який перевищує добову потребу. У нових цього застереження немає. Не регламентують і об'єми витратних баків закритого типу для рідкого палива залежно від виду котелень: вбудованих або окремо розташованих. Можливо, упорядники мали на увазі вимоги будівельних норм проектування котелень та складів нафти і нафтопродуктів, на які посилаються в п. 5.2.18 попередніх Правил?

На відміну від НАПБ А.01:001-2004 (п. 5.3.12), у нових Правилах доволі широко подані вимоги (п.п. 2.3, 2.4) щодо розташування холодильних машин, холодильного обладнання, автономних кондиціонерів.

Користувачам нових Правил, які встановлюють та експлуатують газове обладнання, не зайве нагадати, що згідно нових Правил розташування газових опалювальних котлів, опалювальних апаратів, ємнісних газових водонагрівачів, газобалонних установок має відповідати протипожежним вимогам будівельних норм щодо газопостачання, згідно з ДБН В.2-5-20-2001 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Зовнішні мережі і споруди. Газопостачання» та Правилами безпеки систем газопостачання України, затвердженими наказом Держнаглядохоронпраці від 1 жовтня 1997 року №254 і зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 15 травня 1998 року за №318/2758.

Зазначу також, що вимоги розділу 4 «Газове обладнання» загалом викладено більш концентровано. Але упо-

рядникам не зайве було б нагадати про важливу профілактичну вимогу, яка містилася у п. 5.5.4 НАПБ А.01.001-2004, а саме про те, що меблі та інші вироби (предмети) з горючих матеріалів слід установлювати не ближче за 0,2 м від газоприладів.

Звичайно, після набуття чинності ДБН В.2.5-56:2010 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Системи протипожежного захисту», посилання на які містяться в п. 1.2 розділу V «Вимоги до утримання технічних засобів протипожежного захисту», значно скоротився обсяг вимог, прописаних у розділі 6 попередніх Правил.

Що стосується розділу 2 «Система протипожежного водопроводу», то в п. 2.1 є посилання на ДБН В.2.5-74:2013 «Водопостачання. Зовнішні мережі», але упорядники пропустили тут помилку (п.п. 1). Ці ДБН називають «Водопостачання. Зовнішні мережі та споруди». І в такому разі, на мою думку, вказаний вище розділ бажано було б назвати «Система протипожежного водопостачання». Тим паче, що описані в нових Правилах вимоги до облаштування пожежних резервуарів (водойм), водонапірних башт, під'їздів до вододжерел, встановлення утеплених ополонок тощо незрозуміло чому потрапили в перелік вимог до зовнішнього протипожежного водопроводу.

Вимоги до влаштування внутрішнього протипожежного водопроводу визначено ДБН В.2.5-64:2012 «Внутрішній водопровід та каналізація», на що посилаються упорядники в п. 2.2 розділу V. Тут наведено численні вимоги до пожежних кран-комплектів. Але в розділі 2.3 щодо насосних станцій бажано було б записати вимогу про те, що приміщення насосних станцій протипожежного водогону населених пунктів повинні мати прямий телефонний зв'язок із пожежною охороною, як це було зроблено в п. 6.3.3.2 попередніх Правил. Можливо, упорядники мали на увазі мобільний зв'язок? Але й він не в усіх випадках надійний.

Упорядники нових Правил повинні були неухильно дотримувати ДСТУ. Так, у розділі 3 «Протипожежна техніка. Первинні засоби пожежогасіння» правильно, за ДСТУ 2273:2006, вжито термін «протипожежна техніка». А рядком нижче, в п. 3.1, вказано: кількість та номенклатуру основних видів пожеж-

ної техніки (далі по тексті). У такому важливому документі, як Правила пожежної безпеки, тим паче зареєстровані в Міністерстві юстиції, це неприпустимо. Означену помилку повторюють і в п.п. 3.2, 3.5 нових Правил.

Позитивом можна вважати вимоги п. 3.3 цього розділу. А саме те, що пересувну пожежно-рятувальну (правильно було б «протипожежно-рятувальну») або пристосовану для пожежогасіння техніку належить утримувати в опалюваних (з температурою не нижче 10°C) пожежних депо (далі по тексті). У п. 6.4.3 попередніх правил, де йшлося про утримання взимку пожежних автомобілів, мотопомп та причепів, цього не уточнювали.

У п. 3.6 нових Правил міститься важливе зауваження, що до початку експлуатації об'єкти (будинки, споруди, приміщення, технологічні установки) повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння, згідно з Типовими нормами належності вогнегасників, затвердженими наказом Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій (на той час) та в справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи від 2 квітня 2004 року №151, зареєстрованими у Міністерстві юстиції України 29 квітня 2004 року за №554/9153. У попередніх Правилах посилання на цей важливий документ містилося у пункті 6.4.15, де посилалися на вказаний вище наказ тільки щодо вибору типу та належної кількості вогнегасників.

Важливе уточнення міститься в п. 3.8 нових Правил, а саме про те, що відповідальний за пожежну безпеку на об'єкті має визначати кількість первинних засобів пожежогасіння окремо для кожного поверху та приміщення, а також для етажерок відкритих установок.

Важливе для керівників об'єктів є зауваження стосовно того, що коли в одному приміщенні розташовані кілька різних за пожежною небезпекою виробництв, не відокремлених одне від одного протипожежними стінами, то всі ці приміщення повинні забезпечувати вогнегасниками, пожежним інвентарем та іншими видами засобів пожежогасіння за нормами найнебезпечнішого виробництва.

Далі буде

Олег СКОБЕЛЄВ

Запитували – відповідаємо

До редакції від працівників ДСНС періодично надходять листи стосовно нових правил оформлення субсидій на комунальні послуги.

Відповідь підготувала
науковий співробітник

Інституту державного управління
в сфері цивільного захисту Юлія ЄФІМЧУК

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ СУБСИДІЇ НА КОМУНАЛЬНІ ПОСЛУГИ

На сьогодні отримання субсидії є чи не найболючішою темою, особливо для малозабезпеченого населення.

Кабінет Міністрів України ухвалив постанову від 28 лютого 2015 року № 106 «Про удосконалення порядку надання житлових субсидій», яка набула чинності 1 травня 2015 року. Тому запроваджено спрощені умови отримання житлової субсидії.

Тож які сім'ї мають правові підстави для отримання субсидії? Ті, де розмір плати за житлово-комунальні послуги в межах норм споживання з урахуванням пільг перевищує обсяг визначеного Кабінетом Міністрів України обов'язкового платежу. Його розмір встановлюють для кожного домогосподарства індивідуально, залежно від сукупного доходу за формулою:

- середньомісячний дохід на одну особу за попередні 6 місяців ділять на прожитковий мінімум на одну особу (в 2014 р. – 1176 грн);
- результат ділять на базовий коефіцієнт 2;
- отриману цифру множать на базовий коефіцієнт 15 %.

Калькулятор розрахунку субсидії надає Кабінет Міністрів України на своєму порталі (робимо посилання) – <http://www.kmu.gov.ua/control/calculator>

Наведемо простий приклад розрахунку розміру субсидії.

Двокімнатну квартиру (площа 46,55 кв. м) зареєстровано на чотири особи. Батько – дохід 2000,00 грн, мати – дохід 2000,00 грн, двоє дітей.

Визначаємо сукупний дохід родини: $2000,00 + 2000,00 = 4000,00$ грн.

Визначаємо дохід у розрахунку на одну особу: $4000,00 \text{ грн} : 4 \text{ особи} = 1000,00 \text{ грн}$.

Отриманий результат ділимо на прожитковий мінімум у розрахунку на одну особу: $1000,00 \text{ грн} / 1176,00 \text{ грн} = 0,85$.

Отриманий результат ділимо на 2 та множимо на 15 %:
 $0,85 / 2 * 15 \% = 6,38 \%$.

Розрахунок обов'язкової частки:

$6,38 \% * 4000,00 \text{ грн} = 255,20 \text{ грн}$.

На підставі даних підприємств-надавачів послуг визначають розмір плати за житлово-комунальні послуги у межах норми: від 01.04.2015 року: опалювальний період – 817,45 грн; неопалювальний – 330,59 грн.

Визначаємо розмір субсидії: 817,45 грн – 255,20 грн = 562,25 грн (це сума субсидії в опалювальний період).

Тобто вказана сім'я від 01.04.2015 р. за житлово-комунальні послуги у розмірі 817,45 грн фактично сплачуватиме 255,20 грн, а 562,25 грн – це субсидія, яку перерахує підприємству-надавачам.

Потім у разі підвищення тарифів на житлово-комунальні послуги вказана сім'я і в подальшому сплачуватиме 255,20 грн (в межах соціальних норм).

Для нарахування субсидії беруть до уваги всі доходи, отримані членами домогосподарства (заробітна плата, пенсія, допомоги, допомога по безробіттю, грошове забезпечення, аліменти, виплати відповідно до умов цивільно-правового договору тощо).

Для осіб, які навчаються за денною формою навчання у загальноосвітніх, вищих навчальних закладах, та осіб, котрі проходять строкову військову службу, враховують фак-

тичні розміри стипендії й грошового забезпечення.

Від 1 травня 2015 року оформляють субсидії за спрощеними умовами:

- подача **лише двох** документів – заяви та декларації;
- **скорочена форма** заяви та декларації (лише одна сторінка кожна);
- термін дії субсидії – **12 міс**, а не опалювальний сезон;
- **автоматичне подовження** нарахування субсидій на наступний рік;
- можливість надіслати документи **поштою**.

Кожне домогосподарство одночасно з рахунками в квітні та жовтні 2015 р. отримає бланки заяви і декларації, надруковані постачальниками послуг ЖКГ.

Треба зазначити, куди подають документи для оформлення субсидії. З питання призначення житлової субсидії слід звернутися до управління праці та соціального захисту населення за місцем реєстрації. Від 1 травня 2015 р. субсидією можуть скористатися і орендарі житла. У сільській місцевості приймають заяви з належними документами для призначення субсидій уповноважені особи, які визначають виконавчі органи сільських і селищних рад.

Треба взяти до уваги, що в разі здійснення одноразової покупки на суму 50 тис. грн протягом року до дня звернення за субсидією допомогу не призначають.

Живу в приватному секторі. Маю намір звести будинок. Якою має бути, за нормативами, відстань до будинку сусіда і рекомендована відстань для зведення гаража?

Михайло **ВАСИЛЮК**, м. Київ

Противопожежні відстані між житловими будинками, гаражами визначають відповідно до пункту 1* та таблиці 1 додатка 3.1 ДБН 360-92** «Містобудування. Планування і забудова міських і сільських поселень» залежно від ступеня вогнестійкості будинків.

3.13 Відстань між житловими будинками, житловими і громадськими, а також між виробничими будинками треба приймати на основі розрахунків інсоляції і освітленості відповідно до норм (розділ 10), протипожежних вимог, крім того, і від гаражів (додаток 3.1).

3.24* У містах і селищах міського типу на присадибних ділянках при дотриманні санітарних протипожежних і будівельних норм можуть бути розміщені господарські будівлі та гаражі, вбудовані у житловий будинок, прибудовані до нього або у вигляді окремої будівлі.

Розміщення господарських будівель по лінії забудови житловими будинками не допускається.

Розміщення гаражів слід передбачати переважно вбудованими або прибудованими до житлових будинків по лінії забудови або в глибині ділянки.

3.47* На територіях дачних та садибних поселень трасування доріг і проїздів, розміщення вбудовано-прибудованих або окремо розташованих гаражів, дачних та садових будинків, інших споруд та відстані між ними слід приймати у відповідності з вимогами розділів «Садибна забудова» та «Протипожежні вимоги» (додаток 3.1).

1* Протипожежні відстані між житловими, громадськими, адміністративно-побутовими будинками промислових підприємств, багатоповерховими гаражами треба приймати за таблицею 1 (числівник), а між виробничими, сільськогосподарськими будинками, спорудами – відповідно до вимог чинних норм.

Протипожежні відстані від житлових, громадських, адміністративно-побутових будинків промислових підприємств, багатоповерхових гаражів до виробничих, сільськогосподарських будинків і споруд треба приймати згідно з таблицею 1 (знаменник).

Примітка 7. Мінімальні протипожежні розриви між житловими будинками і господарськими будівлями у межах однієї присадибної ділянки не нормуються. При проектуванні та будівництві нових індивідуальних садибних будинків та господарських споруд, а також при повній їх перебудові в межах однієї садиби (зміна місця розташування, площі забудови, об'єму та поверховості будинку) в умовах забудови, яка склалася, відстані між житловими будинками та громадськими будівлями на двох сусідніх ділянках треба приймати за таблицею 1. Часткова реконструкція житлових будинків та господарських споруд на окремих садибних ділянках, які побудовані за раніше чинними нормативами, допускається за погодженням з місцевими органами архітектури і містобудування, державного пожежного та санітарного нагляду. В цьому випадку перебудова житлових будинків, їх господарських будівель та гаражів можлива за умови збереження існуючих відстаней між будівлями.

Примітка 9. Відстані між господарськими будівлями (сараями, індивідуальними гаражами, банями), розміщеними за територією присадибних ділянок, не нормуються за умови, якщо

площа забудови зблокованих господарських будівель не перевищує 800 м. Відстані між цими блоками господарських будівель приймаються за таблицею 1.

Державна служба України
з надзвичайних ситуацій

Прошу роз'яснити вимоги щодо забезпечення первинними засобами пожежогасіння приміщень, де окремі ділянки захищені автономними системами пожежогасіння.

Володимир **КОРОЛЬЧУК**, м. Дніпропетровськ

Згідно з п. 1.3 розділу V «Вимоги до утримання технічних засобів протипожежного захисту» НАПБ А.01.001-2015 (Правила пожежної безпеки в Україні, затверджені наказом МВС України 30.12.2014 р. №1417), якщо для захисту окремих пожежонебезпечних ділянок у приміщеннях, які, згідно з нормативними документами, не підлягають обов'язковому оснащенню автоматичними системами пожежогасіння, застосовують автономні системи пожежогасіння, ці приміщення можуть забезпечувати первинними засобами пожежогасіння на 50% їхніх норм належності.

Маємо намір облаштувати кафе в підвальному поверсі. Які протипожежні вимоги існують з цього приводу?

Леонід **ПЕРЕПЕЛИЦЯ**, м. Львів

Згідно з п. 9.5 ДБН В.2.2-25:2009 «Підприємства харчування (заклади ресторанного господарства)», у разі облаштування підприємства харчування (закладів ресторанного господарства, до яких належить і кафе) або його частини в підвальних поверхах його площа на цьому поверсі не повинна перевищувати 300 кв. м. При цьому з приміщень для відвідувачів слід передбачати не менше двох евакуаційних виходів, один із них має вести безпосередньо назовні.

Прошу повідомити строки заміру ізоляції електричних мереж.
Ярослав **МЕЛЬНИЧУК**, м. Кривий Ріг,
Дніпропетровська область

Згідно з п. 1.20 розділу IV «Загальні вимоги пожежної безпеки до інженерного обладнання» Правил пожежної безпеки в Україні (НАПБ А.01-001-2015), замір опору ізоляції і перевірку спрацювання приладів захисту електричних мереж та електроустановок від короткого замикання мають проводити раз на два роки, якщо інші терміни не обумовлені ПТЕ.

Які існують вимоги щодо облаштування евакуаційних виходів із підвалу?

Любомир **МАРУЩЕНКО**, м. Дрогобич, Львівська область

Згідно з п. 9.1.18 ДБН В.2.2-9-2009 «Громадські будинки та споруди. Основні положення», звичайні евакуаційні виходи з підвалу або цокольного поверху передбачають безпосередньо назовні.

У будинках з умовною висотою до 26,5 м включно допускається передбачати виходи з підвалу або цокольного поверху через загальні сходові клітки з виходом назовні, відокремленим від іншої частини сходової клітки на висоту одного поверху суцільною протипожежною перегородкою першого типу.

Підготував Олег **СКОБЕЛЄВ**